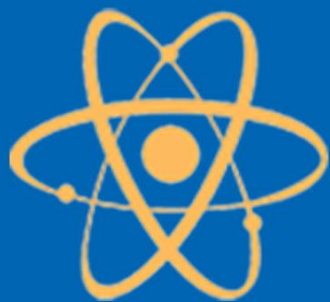

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP - ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VÀ CHUYỂN ĐỔI SỐ

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH NAM ĐỊNH

Số 6-2025

Văn bản QPPL; Tin tức, Sự kiện; Mô hình Khởi nghiệp, ĐMST		 SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ NĂM ĐỊNH Số 1A, đường Trần Tế Xương, thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định
03	Dự thảo Luật KH, CN và ĐMST: Mở đường cho những đột phá?	
10	Xây dựng văn hoá đổi mới sáng tạo toàn dân là cốt lõi tạo nên thành công	
15	Hiện thực hóa mục tiêu phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số	
18	Việt Nam tiếp tục bứt phá trên bản đồ khởi nghiệp toàn cầu	
21	"Bình dân học vụ số" - chìa khóa để toàn dân bước vào kỷ nguyên số	
24	Chuyển đổi số doanh nghiệp: Tư duy đúng để kiến tạo giải pháp thiết thực	
27	Phong trào lớn từ đóm lửa nhỏ	

DỰ THẢO LUẬT KH, CN VÀ ĐMST: MỞ ĐƯỜNG CHO NHỮNG ĐỘT PHÁ?

Nhiều kỳ vọng của xã hội đang được đặt vào KH&CN, coi đó là yếu tố then chốt của những đột phá trong tương lai góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế xã hội của đất nước. Vậy dự thảo Luật KH, CN và ĐMST, khi được Quốc hội thông qua, có thể đáp ứng được những kỳ vọng ấy?

Hiệu trưởng ĐH Bách khoa HN Huỳnh Quyết Thắng (giữa) nghe ông Nguyễn Đoàn Kết (trái), Phó tổng Giám đốc Công ty CP Bóng đèn Phích nước Rạng Đông, giới thiệu về công nghệ chiếu sáng thông minh. Ảnh: CCPR-Hạnh Phạm

Trong hai năm 2023 và 2024, ở nhiều cuộc trao đổi với báo KH&PT, các chuyên gia tổ soạn thảo Luật KH&CN năm 2013 và nhiều nhà khoa học kỳ cựu ở các tổ chức KH&CN công lập cho rằng, ba trụ cột chính trong Luật KH&CN 2013 là đổi mới cơ chế đầu tư, đổi mới cơ chế tài chính và đổi mới chính sách đối với nhà khoa học đã tác động xuyên suốt toàn bộ quá trình sáng tạo của KH&CN mà những bên thụ hưởng trực tiếp chính sách là nhà khoa học, trường, viện và doanh nghiệp. Kết quả là hành lang pháp lý mới này đã đem lại những động lực quan trọng,

làm thay đổi diện mạo nền KH&CN cũng như đóng góp vào sự phát triển của đất nước trên nhiều lĩnh vực.

Tuy nhiên, nói một cách công bằng thì những đổi mới của Luật KH&CN năm 2013 vẫn chưa đủ để đem lại những bứt phá mạnh mẽ và những biến chuyển lớn cho KH&CN. Một số nội dung trong luật vẫn khó áp dụng trong thực tế hoặc chậm đi vào cuộc sống, ví dụ như vấn đề hình thành và hoạt động của quỹ KH&CN tại doanh nghiệp và quỹ KH&CN tại địa phương, chính sách ưu đãi nhà khoa học đầu ngành, vấn đề chuyển

giao công nghệ, thương mại hóa sản phẩm KH&CN... Trong khi đó, chúng ta sống trong một thế giới đang không ngừng thay đổi và biên độ tác động của KH&CN vào đời sống con người đang ngày một được mở rộng. “Các tiên tiến khoa học và công nghệ mới là một nguồn lực kinh tế xã hội cho các quốc gia tận dụng những cơ hội quan trọng cho phát triển hoặc đối phó với những hiểm họa môi trường. Các tiên tiến khoa học và công nghệ mới cũng là những động lực quan trọng cho sự tăng trưởng kinh tế và sản xuất ở các quốc gia cũng như phúc lợi cao hơn cho người dân”, TS. Mario Coccia (Hội đồng Nghiên cứu Quốc gia Ý), trao đổi trong bài báo “Why do nations produce science advances and new technology?” (Tại sao các quốc gia tạo ra các tiên tiến khoa học và công nghệ mới?), được xuất bản trên tạp chí Technology in Society vào năm 2019. Frances Arnold, nhà khoa học đoạt giải Nobel Hóa học năm 2018, trong một phát biểu cũng nhấn mạnh vào vai trò rộng lớn hơn của khoa học trong thế giới mới, bao gồm cả khoa học tự nhiên và khoa học xã hội nhân văn, “KH&CN đang ngày một trở thành nền tảng của nhiều giải pháp cho những vấn đề xã hội”.

Theo dự thảo luật KHCN & ĐMST, toàn bộ quy trình sáng tạo của các nhà khoa học trong các trường viện, doanh nghiệp và nhìn rộng ra là cả quá trình sáng tạo của xã hội đều được đặt vào một không gian mới, hứa hẹn có nhiều

“bộ công cụ” và quy tắc hỗ trợ sáng tạo hơn.

Trong bối cảnh đó, bộ quy tắc ứng xử và hành lang pháp lý cho các hoạt động KH&CN, được hình thành từ một thập niên trước, đã gặp phải nhiều giới hạn. “Luật được hình thành từ năm 2013, cho đến nay đã bộc lộ rất nhiều vấn đề. Tư tưởng của luật thì rất tốt nhưng việc triển khai thực hiện thì rất khó, vướng mắc rất nhiều, không chỉ là vướng mắc trong hệ thống triển khai của chúng ta, mà vướng mắc ngay từ hệ thống luật pháp”, TS. Nguyễn Quân, nguyên Bộ trưởng Bộ KH&CN, trao đổi trong một cuộc thảo luận về sửa đổi Luật KH&CN do Ủy ban KH&CN, Môi trường của Quốc hội tổ chức vào cuối năm 2024, đồng thời dẫn ví dụ từ những vấn đề như viên chức không được phép thành lập và điều hành doanh nghiệp trong khi các doanh nghiệp spin-off lại là nơi đưa sản phẩm công nghệ vào thực tiễn nhanh và hiệu quả nhất. Những giới hạn trong thực thi khiến cho các kết quả đạt được còn khiêm tốn. Theo nhận xét cũng tại hội thảo này của PGS. TS Lê Bộ Lĩnh, nguyên Phó chủ nhiệm Ủy ban KH&CN, Môi trường của Quốc hội, “Rất nhiều vấn đề của cuộc cách mạng công nghệ lần thứ 4 mà chúng ta gần như đứng ở bên rìa, và đến bây giờ rất nhiều vấn đề pháp luật về AI, về dữ liệu, về tất cả những thứ khác vẫn còn chưa ngã ngũ”.

Một bộ luật KH&CN mới sẽ là nhân tố cần thiết để vượt được qua những giới hạn này.

Mẫu máy bay điều khiển từ xa Dragonfly 26 được giới thiệu tại gian hàng của Viện Hàn lâm khoa học và công nghệ Việt Nam.

Một nền tảng vững chắc cho KH&CN, ĐMST

Có lẽ, trong lịch sử phát triển, chưa bao giờ KH&CN Việt Nam lại nhận được nhiều hỗ trợ như hiện nay, khi liên tiếp ban hành nhiều văn bản quan trọng như Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển KH&CN, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, Nghị quyết 03/NQ-CP ban hành chương trình hành động của chính phủ thực hiện Nghị quyết 57 và Nghị quyết 193/2025/QH15 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc biệt tạo đột phá phát triển KH&CN, ĐMST và chuyển đổi số quốc gia... Một số văn bản khác, ví dụ như Nghị quyết 68-NQ/TW về phát triển kinh tế tư nhân, tuy bên trực tiếp thụ hưởng không phải là lĩnh vực KH&CN, đổi mới sáng tạo nhưng lại hứa hẹn có nhiều tác động đến KH&CN, đổi mới sáng tạo khi khuyến khích các doanh nghiệp tư nhân sử dụng sản phẩm công nghệ, được phép trích tối đa 20% thu nhập

tính thuế để lập quỹ phát triển KH&CN tại doanh nghiệp, có khung pháp lý thử nghiệm có kiểm soát (sandbox) đối với công nghệ mới... Có thể nói, đây chính là cơ sở và định hướng sát sườn cho dự thảo Luật KH, CN và ĐMST trong quá trình xây dựng và sửa đổi.

Khi đặt hoạt động KH&CN vào trung tâm của đổi mới sáng tạo quốc gia, việc tối ưu điều kiện làm việc của các nhà khoa học cần được chú trọng. Đồng thời cần một cơ chế quản lý thích hợp để các nhà khoa học có thể đưa sản phẩm công nghệ từ phòng thí nghiệm ra xã hội.

Mặc dù vậy, việc hoàn thiện một hành lang pháp lý mới đủ sức vượt qua những giới hạn khiến luật cũ bị mắc kẹt và không thể phát huy sức ảnh hưởng, đồng thời dẫn dắt và thúc đẩy được những nguồn lực nội sinh theo chiến lược quốc gia không phải

là điều dễ dàng. Trên thực tế thì công cuộc sửa đổi Luật KH&CN 2013 để tiến tới xây dựng dự thảo Luật KH&CN và ĐMST đòi hỏi nhiều thời gian và công sức. Trong quá trình xây dựng, ban soạn thảo dự thảo Luật KH&CN và ĐMST đã phối hợp với nhiều cơ quan hữu quan, đặc biệt là Ủy ban KH&CN, môi trường của Quốc hội, để thảo luận và lấy ý kiến. Theo Bản tổng hợp, giải trình, tiếp thu ý kiến góp ý của cơ quan, tổ chức, cá nhân về dự thảo luật, Bộ KH&CN đã nhận được gần 700 ý kiến đóng góp từ 22 bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, 9 doanh nghiệp, tổ chức hội, hiệp hội, liên đoàn, 46 UBND tỉnh, phố trực thuộc Trung ương. Đó là những góc nhìn khác nhau của các cơ quan, tổ chức và chuyên gia trong nhiều lĩnh vực quan trọng của đất nước về các nội dung của bản dự thảo để Bộ KH&CN tiếp thu hoặc tiếp tục nghiên cứu rà soát để có thể đề xuất bổ sung trong các quy định cụ thể hơn. Bản thân những góc nhìn khác nhau không chỉ tạo cơ hội để các nhà quản lý có được một cái nhìn toàn diện hơn về một vấn đề, cho phép thấy được ưu điểm và nhược điểm của chính sách khi được đưa vào áp dụng trong thực tiễn và quan trọng hơn, tạo ra một bộ luật mang tính “khuôn vàng thước ngọc” nhưng vẫn đủ sức tạo không gian mới cho các hoạt động KH&CN, ĐMST.

Có thể thấy điều đó trong các văn bản góp ý của các bộ, ngành, tổ chức, cá nhân gửi Bộ KH&CN, ví dụ Bộ Nội vụ đã “đề nghị rà soát dự thảo Luật, quy định chính sách trong việc ưu tiên phát triển KH&CN và ĐMST đối với một số ngành, lĩnh vực cụ thể theo từng thời kỳ có sự ưu tiên khác

nhau và nên giao Chính phủ quy định chi tiết bảo đảm hơn tính khả thi của dự thảo Luật và tránh dàn trải, chồng chéo, tiêu cực trong quá trình thực hiện”; Bộ Tài chính lưu ý “Nghị quyết số 57-NQ/TW đã đặt ra nhiệm vụ, giải pháp về ‘chấp nhận rủi ro, đầu tư mạo hiểm và độ trễ trong nghiên cứu’. Do đó, đề nghị Bộ KH&CN cần nghiên cứu quy định cụ thể, rõ ràng về cơ chế đặc thù, chấp nhận rủi ro trong nghiên cứu khoa học; tránh những quy định chung, hiểu không thống nhất trong tổ chức thực hiện sau này dẫn đến lợi dụng chính sách, gây thất thoát, lãng phí ngân sách nhà nước”; Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam “Nhiều tư tưởng, nội dung có giá trị của Luật KH&CN 2013 chưa thực hiện được cần phải giữ và bổ sung, ví dụ như nội dung về yêu cầu trong các dự án kinh tế xã hội lớn phải có nội dung chi cho KH&CN”; Bộ Công thương “đề nghị xem xét để có các quy định cụ thể, rõ ràng trong việc xác nhận cá nhân hoạt động KH&CN và ĐMST, nhất là cá nhân trong doanh nghiệp và các tổ chức khác để việc áp dụng các chính sách ưu đãi được khả thi trong thực tế”, UBND thành phố Hà Nội “để nội dung quy định cá nhân hoạt động nghiên cứu R&D trong tổ chức KH&CN công lập ‘được tham gia thành lập, điều hành doanh nghiệp’ có tính khả thi, đề nghị Bộ KH&CN rà soát quy định tại Luật Viên chức và có đề xuất điều chỉnh tương ứng tại Luật Viên chức và Chương XIII của Luật này, xin ý kiến Bộ Nội vụ để thống nhất nội dung này”...

Dự thảo luật cần hoàn thiện quy định liên quan đến các quỹ, bổ

sung quy định về việc kết nối, phối hợp và đối ứng giữa các quỹ bộ, ngành, địa phương với Quỹ Phát triển KH&CN Quốc gia, đồng thời cần nghiên cứu quy định về cơ chế rút gọn thủ tục đầu tư cho các dự án trọng điểm về phát triển hạ tầng KH,CN và đổi mới sáng tạo.

Những ý kiến thiết thực đã góp phần bổ sung, củng cố và định hình dự thảo Luật KH,CN & ĐMST. Trong chương trình kỳ họp thứ 9, sáng 6/5/2025, dưới sự điều hành của Phó Chủ tịch Quốc hội Lê Minh Hoan, dự thảo Luật đã được Phó Thủ tướng Lê Thành Long trình bày tại Quốc hội với 8 chương và 83 điều, nghĩa là tăng 2 điều so với Luật KH&CN năm 2013 do bổ sung nội dung đổi mới sáng tạo. Các nội dung quan trọng của dự thảo bao gồm các chính sách về phát triển tổ chức KH&CN và tổ chức thúc đẩy ĐMST; Phát triển nhân lực KH,CN & ĐMST; Hoàn thiện các quy định về tài chính KH,CN & ĐMST; Hoàn thiện hạ tầng KH,CN & ĐMST; Phát triển thông tin KH,CN & ĐMST; Hoàn thiện quy định về chương trình, đề tài nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ; Quy định về Dự án ĐMST; Thúc đẩy phát triển KH,CN & ĐMST trong doanh nghiệp; Thúc đẩy thương mại hóa và phát triển thị trường công nghệ; Phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo; Hoàn thiện quy định về đánh giá chương trình, đề tài, đánh giá tổ chức KH&CN, tổ chức thúc đẩy ĐMST; Thúc đẩy phổ biến tri thức.

Sẽ tạo ra nhiều đột phá trong tương lai?

Những quyết sách về KH&CN phản chiếu bầu không khí xã hội và quan điểm về phát triển của các quốc gia. Nhìn chung, sự quan tâm của các quốc gia đối với việc tạo ra các tiên tiến khoa học và công nghệ mới cũng liên quan đến sự thích ứng của các quốc gia trong các môi trường kinh tế - xã hội không ngừng thay đổi theo thời gian và không gian. “Nước Mỹ thời kỳ hậu chiến là một quốc gia dẫn đầu thế giới về KH&CN. Những đầu tư cho nghiên cứu khoa học của Mỹ thật đáng kinh ngạc”, TS. Siddhartha Mukherjee, một chuyên gia về ung thư và miễn dịch học, từng nhận xét về lý do vì sao Mỹ lại trở thành một cường quốc hàng đầu thế giới.

Những ví dụ thành công như vậy khiến cả xã hội đặt kỳ vọng vào những gì mà cuộc sửa luật KH&CN năm 2013 sẽ đem lại. Đó cũng là lý do mà trong các buổi thảo luận về dự thảo Luật KH,CN & ĐMST, kéo dài từ năm 2024 đến đầu năm 2025, đều tập trung vào một mục tiêu, đó là làm thế nào để các hoạt động KH&CN, ĐMST có thể đem lại những kết quả lớn lao, đóng góp quan trọng vào sự phát triển kinh tế xã hội của đất nước. Nếu dự thảo luật, khi được thông qua, trở thành bộ phận cho những đột phá thì sẽ tạo ra những biến chuyển lớn cho nền kinh tế. Sự đa dạng của nền kinh tế thông qua đổi mới sáng tạo cũng có thể làm giảm sự phụ thuộc vào một vài lĩnh vực thế mạnh và tăng cường sức chống chịu trước những cơn khủng hoảng kinh tế tiềm năng. Trong bối cảnh hiện nay, người ta không chỉ quan tâm đến tăng trưởng kinh tế mà còn chú trọng đến chất lượng cuộc sống. Những giải pháp làm tăng cường chất lượng cuộc sống

là từ các hoạt động KH&CN, ĐMST, khi giúp cải thiện vấn đề chăm sóc sức khỏe, giáo dục, giao thông và những khía cạnh khác nhau của cuộc sống hằng ngày.

Để chuẩn bị cho những đột phá, dự thảo Luật KH, CN & ĐMST cần trở thành một bộ phận vững chắc để kích hoạt nội lực và qua đó, có được các giải pháp mới. Đó là lý do mà các nhà khoa học trong các trường, viện đều hy vọng vào việc luật mới có thể tạo không gian thông thoáng hơn, rộng mở hơn để họ có thể làm việc trong điều kiện tốt nhất. Trong hội thảo về sửa Luật KH&CN do Ủy ban KH&CN, Môi trường của Quốc hội tổ chức, PGS. TS Phạm Bảo Sơn, Phó Giám đốc ĐHQGHN, từng đề cập đến việc khắc phục những khó khăn của các trường, viện bằng luật mới. Ông cho rằng những quy định về tự chủ, cơ chế đặt hàng nhiệm vụ khiến các trường viện rất khó phát huy được năng lực “Khi nguồn thu chủ yếu đến từ đào tạo thì các trường đại học quan tâm nhiều hơn đến hoạt động đào tạo và ít quan tâm đến hoạt động KH&CN. Trường đại học còn như vậy, nhìn sang các viện nghiên cứu còn khó khăn hơn nữa bởi các viện nghiên cứu không có nguồn thu từ chỗ nào cả, mà vẫn phải tự chủ. Đây là vấn đề về cơ chế tự chủ trong các viện nghiên cứu, chắc chắn phải có cơ chế phù hợp thì mới phát triển được”. Những vướng mắc chồng chất nối tiếp nhau. “Một trong những cái còn rất thiếu hiện nay là vấn đề đặt hàng. Hiện nay, chúng ta có cơ chế đặt hàng nhưng trên thực tế rất ít, hầu như không có”, ông phân tích. “Hiện nay, đa số các nhiệm vụ KH&CN đều đi theo hai bước: đặt hàng đề bài, sau đó

là thuyết minh. Hai bước này phù hợp với trường hợp nhà nước đặt hàng nhưng trên thực tế lại không có nhiều đặt hàng như vậy. Đa số là các nhà khoa học, các nhóm nghiên cứu, các đơn vị đề xuất nhiệm vụ lên, lại phải có một hội đồng để chuyển thành đề bài đặt hàng, sau đó họ mới nộp thuyết minh. Tôi nghĩ điều này không phù hợp, bởi khi các nhà khoa học đã đề xuất lên, chúng ta chỉ nên đi một bước là thuyết minh thôi, không cần thêm một bước đặt đề bài nữa”.

Khi đặt hoạt động KH&CN vào trung tâm của đổi mới sáng tạo quốc gia, việc tối ưu điều kiện làm việc của các nhà khoa học cần được chú trọng. Trong buổi làm việc ngày 6/5, Phó Chủ tịch Quốc hội Lê Minh Hoan yêu cầu ban soạn thảo dự án Luật KH, CN & ĐMST cần quán triệt tinh thần Nghị quyết 57 để chú trọng hỗ trợ cho các nhà khoa học phát huy năng lực, tháo gỡ khó khăn cho các nhà khoa học trong việc phải thực hiện các thủ tục hành chính, hóa đơn, chứng từ. Các nhà khoa học cũng cần một cơ chế quản lý mới toàn diện hơn để có thể đưa sản phẩm công nghệ từ phòng thí nghiệm ra xã hội, bởi “ở các nước phát triển, các công ty spin-off mới là yếu tố quyết định để đưa kết quả nghiên cứu của các nhà khoa học ra thị trường”, TS. Nguyễn Quân trao đổi trong phiên họp lấy ý kiến của Ủy ban KH, CN & MT của Quốc hội.

Do đó, những cơ chế quản lý mới được quy định trong dự thảo Luật KH, CN & ĐMST cần bao quát cả một chu trình sáng tạo. Tại phiên họp ngày 6/5, Ủy ban KH, CN & MT của Quốc hội khi đề cập đến nguồn nhân lực chất lượng cao ở trong nước và

quốc tế đã đề nghị ban soạn thảo tiếp tục rà soát các quy định về thu hút, trọng dụng nhân tài, ưu đãi các nhà khoa học, trong đó cần lưu ý thêm các quy định về các tiêu chí xác định nhân tài, quy định về xuất nhập cảnh, thời gian lưu trú ở Việt Nam cho chuyên gia nước ngoài, đồng thời rà soát các quy định về hợp tác quốc tế để bổ sung các quy định nhằm đơn giản hóa quy trình, thủ tục hành chính, tài chính trong hợp tác quốc tế, thiết kế các quy định để kịp thời giải quyết những bất cập về hợp tác quốc tế trong thực tiễn triển khai, ví dụ như quy trình, thủ tục tiếp nhận tài trợ cho khoa học từ nước ngoài, tổ chức hội thảo quốc tế...

Bên cạnh đó, để tăng cường nguồn lực tài chính cho khoa học, Ủy ban KH,CN & MT của Quốc hội lưu ý dự thảo luật cần hoàn thiện quy định liên quan đến các quỹ, bổ sung quy định về việc kết nối, phối hợp và đối ứng giữa các quỹ bộ, ngành, địa phương với Quỹ Phát triển KH&CN Quốc gia, đồng thời cần nghiên cứu quy định về cơ chế rút gọn thủ tục đầu tư cho các dự án trọng điểm về phát triển hạ tầng KH,CN và ĐMST. Đây không chỉ là sự thể hiện tinh thần trân trọng nguồn kinh phí đất nước dành cho hoạt động KH&CN, đổi mới sáng tạo mà còn là giải pháp hữu hiệu trong việc nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách nhà nước như mong đợi của các nhà khoa học, “rất cần cơ chế đầu tư các trang thiết bị cho phòng thí nghiệm bởi hiện nay, phải đưa việc đầu tư này vào kế hoạch trung hạn.

Tôi nghĩ chúng ta phải có cơ chế đầu tư tăng cường năng lực hằng năm cho các phòng thí nghiệm”, PGS. TS Phạm Bảo Sơn từng chia sẻ.

Dĩ nhiên, việc nói rộng không gian cho sáng tạo cũng là nhằm hướng quá trình sáng tạo đến mục tiêu đem lại các giải pháp phục vụ cộng đồng và phát triển đất nước. Trong quá trình ấy, các hoạt động sáng tạo cũng cần quy tụ được các nguồn lực xã hội. Vì vậy, Ủy ban KH,CN & MT của Quốc hội đã trao đổi với ban soạn thảo dự luật là quan tâm hơn nữa đến vấn đề tài chính cho khoa học thông qua việc rà soát, bổ sung các quy định để thu hút, khơi thông nguồn vốn đầu tư từ cộng đồng, xã hội, đặc biệt từ khu vực tư nhân. Muốn tư nhân gia nhập cuộc chơi sáng tạo công nghệ, dự thảo luật cần tiếp tục thể chế hóa chủ trương của Đảng về vai trò của doanh nghiệp và kinh tế tư nhân, trao quyền cho các bên được tự do hợp tác về R&D cũng như quyền tự do kinh doanh trong ứng dụng kết quả nghiên cứu và phát triển công nghệ vào hoạt động sản xuất kinh doanh.

Có lẽ, sẽ cần đến thời gian để chúng kiến những đột phá như kỳ vọng sẽ đến, khi chính sách đi vào cuộc sống. Tuy nhiên có thể thấy rằng, ít nhất một không gian được tối ưu bằng các chính sách có tầm nhìn như vậy sẽ thúc đẩy và kết nối hoạt động sáng tạo từ các phòng thí nghiệm ở trường, viện đến các doanh nghiệp.

Nguồn: <https://khoahocphattrien.vn>

XÂY DỰNG VĂN HOÁ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO TOÀN DÂN LÀ CỐT LÕI TẠO NÊN THÀNH CÔNG

Chung tay thúc đẩy hoạt động đổi mới sáng tạo (ĐMST), tạo dựng văn hoá ĐMST trong toàn xã hội, nâng cao nhận thức về vai trò của khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số (KH&CN, ĐMST&CĐS), sẽ đem lại cơ hội để xây dựng, nâng cao năng lực cạnh tranh, giải quyết những thách thức hiện tại và tương lai, đổi mới mô hình tăng trưởng, hướng tới đạt các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội đất nước bền vững và theo hướng hiện đại.

Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng phát biểu tại Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới.

Để đổi mới sáng tạo toàn dân

Phát biểu tại Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới năm 2025, diễn ra chiều ngày 21/4 tại Hà Nội, Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng nhấn mạnh: Ngày 21/4 không chỉ là ngày của nhà khoa học hay doanh nghiệp

công nghệ, mà là dịp để tôn vinh tư duy sáng tạo của mọi tầng lớp nhân dân trong mọi lĩnh vực. Từ người nông dân cải tiến máy móc nông nghiệp, đến học sinh sáng tạo trong học tập, khuyến khích tinh thần "dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới" trong toàn xã hội, kết nối sáng tạo và đổi mới với phát triển bền vững.

Bộ trưởng cho biết, các nghiên cứu quốc tế đã chỉ ra, ĐMST là chìa khoá giúp các quốc gia đang phát triển vượt qua bẫy thu nhập trung bình. ĐMST là "cửa ngách" mang tính chiến lược để các nước đang phát triển rút ngắn khoảng cách, tối ưu các

nguồn lực hạn chế, và tạo ra giá trị thực tiễn từ những gì sẵn có để phát triển nhanh. Theo Bộ trưởng, cần xây dựng một hệ sinh thái ĐMST mà ở đó, doanh nghiệp có thể cải tiến sản phẩm phù hợp với thị trường trong nước,

Toàn cảnh Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới năm 2025.

người dân có thể sáng tạo trong điều kiện thực tế của mình, nhà nước đóng vai trò kiến tạo môi trường, thể chế và động lực để đổi mới sáng tạo không bị cản trở, mà được khơi thông và lan toả.

Theo Bộ trưởng, văn hoá đổi mới là văn hoá không ngừng học hỏi, dám thử nghiệm, liên tục cải tiến và thích ứng. ĐMST không cần phải đao to búa lớn mà có thể bắt đầu từ những cải tiến nhỏ, thiết thực trong đời sống hằng ngày. Dẫn chứng điển hình là Phần Lan là một quốc gia đổi mới thâm lặng, học hỏi liên tục và cải tiến vi mô. Đó là một xã hội học hỏi, xã hội ĐMST toàn dân. Phần Lan tin rằng, những cải tiến nhỏ từ 5 triệu người dân còn giá trị hơn phát minh từ 500 nhà khoa học, nói theo cách này thì cải tiến nhỏ từ 100 triệu người Việt Nam sẽ không kém gì 10.000 nhà khoa học.

Bộ trưởng Nguyễn Mạnh Hùng cho biết, Bộ KH&CN đã được Bộ Chính trị giao nhiệm vụ xây dựng đề án Quốc gia khởi nghiệp, trong đó nội dung cốt lõi là hình thành tinh thần ĐMST trong toàn dân, đưa ĐMST trở thành lối sống, phong cách sống của mọi người dân, mọi tổ chức. Xây dựng văn hoá ĐMST, khuyến khích khám phá, và khoan dung với thất bại.

ĐMST là động lực phát triển, thúc đẩy đổi mới chính là thúc đẩy phát triển, hoạch định đổi mới là hoạch định tương lai. Đổi mới hoạt động KH&CN để hướng vào giải quyết các bài toán lớn của quốc gia.

Cần chuyển đổi số toàn diện

Theo Bộ trưởng, muốn sáng tạo

và đổi mới toàn dân thì phải CDS toàn diện, số hoá toàn bộ thể giới thực, đưa mọi hoạt động lên môi trường số. Môi trường số là môi trường lý tưởng cho mọi ý tưởng có thể hiện thực hoá nhanh nhất, vì nó phi vật lý, phi khoảng cách và phi tiếp xúc.

Người Việt Nam phát huy tiềm năng lớn nhất khi một hoạt động được chuyển thành phong trào toàn dân, từ kháng chiến đến đổi mới kinh tế, từ giáo dục đến CDS. Đây là sức mạnh văn hoá - xã hội rất đặc trưng và phải được xem là trụ cột trong chiến lược phát triển ĐMST quốc gia. Một chiến lược mà dựa trên văn hoá thì chắc chắn sẽ thành công, một chiến lược không dựa trên văn hoá thì thường thất bại.

Ngày 21/4 vừa là Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới cũng vừa là Ngày Văn hoá ĐMST Việt Nam. Việt Nam không chỉ phát triển KH&CN, mà còn nuôi dưỡng một nền văn hoá ĐMST toàn dân. Khơi dậy tinh thần sáng tạo toàn dân trong kỷ nguyên số, mở rộng ĐMST ra ngoài phòng thí nghiệm tới doanh nghiệp, trường học, công sở, cộng đồng và địa phương. Mỗi năm đến dịp này, chúng ta sẽ tổ chức Tuần lễ ĐMST, phát động phong trào "Mỗi người dân một ý tưởng cải tiến, mỗi cán bộ công viên chức đổi mới từ việc nhỏ nhất".

Bộ trưởng nhấn mạnh, xây dựng văn hoá ĐMST toàn dân sẽ là cốt lõi tạo nên thành công của công cuộc đột phá phát triển KHCN, ĐMST và CDS của Việt Nam mà Trung ương Đảng, Tổng Bí thư Tô Lâm đã phát động.

Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng thăm không gian trưng bày sản phẩm KH&CN, ĐMST&CDS tại Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông.

Trong bối cảnh cả nước đang tập trung, quyết liệt triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển KH&CN, ĐMST&CĐS quốc gia, để phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp, viện nghiên cứu, trường đại học và nhân dân trong việc thúc đẩy hoạt động ĐMST phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng an ninh, nâng cao chất lượng cuộc sống người dân, thực hiện chức năng, nhiệm vụ được giao, việc tổ chức Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới có ý nghĩa lớn.

Năm 2025 là năm thứ tư Bộ KH&CN tổ chức Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới, với mục tiêu: Tuyên truyền, phổ biến trong cộng đồng và toàn xã hội cùng chung tay thúc đẩy hoạt động ĐMST; tạo dựng văn hoá ĐMST trong toàn xã hội; nâng cao nhận thức về vai trò

của KH&CN, ĐMST và CĐS trong phát triển kinh tế - xã hội bền vững và thúc đẩy sự phát triển mọi mặt của con người; thúc đẩy phát triển KH&CN, ĐMST&CĐS, để KH&CN trở thành lực kéo của nền kinh tế, ĐMST là động lực chính của tăng trưởng, CĐS là công cụ chiến lược nâng cao năng lực ĐMST quốc gia; thúc đẩy phát triển hệ thống ĐMST quốc gia, tăng cường kết nối giữa khu vực doanh nghiệp - nhà nước - viện/trường - startup - nhà đầu tư - cộng đồng với vai trò của các nền tảng số kết nối cung - cầu công nghệ, chuyên gia - ý tưởng.

Chủ đề hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo thế giới năm 2025: "Đổi mới sáng tạo - Nghĩ khác, Làm khác để tốt hơn"; "Đổi mới sáng tạo - Doanh nghiệp tiên phong - Quốc gia thịnh vượng"; "Đổi mới sáng tạo toàn dân - Chuyển đổi số toàn diện - Vì cuộc sống tốt đẹp hơn".

Nguồn: <https://www.most.gov.vn/vn>

HIỆN THỰC HÓA MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ, ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VÀ CHUYỂN ĐỔI SỐ

Thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ (KHCN), đổi mới sáng tạo (ĐMST) và chuyển đổi số (CDS) quốc gia, Sở KH và CN đang tiên phong triển khai thực hiện các định hướng chiến lược, khẳng định vai trò là cơ quan tham mưu chủ lực, góp phần đưa Nam Định trở thành địa phương dẫn đầu khu vực đồng bằng sông Hồng trong lĩnh vực này.

Các thành viên Câu lạc bộ Đổi mới sáng tạo Nam Định trưng bày giới thiệu sản phẩm kết tinh từ đổi mới sáng tạo mang hàm lượng khoa học cao.

Thực hiện các chủ trương lớn của Bộ Chính trị, Chính phủ, Bộ KH và CN cũng như các chương trình, kế hoạch của tỉnh, Sở KH và CN đã xác định 5 khâu đột phá để hiện thực hóa khát vọng phát triển KHCN, ĐMST và CDS. Đó là: Đột phá về xây dựng và triển khai các chương trình KHCN phục vụ CDS, đô thị thông minh, ứng dụng công nghệ phát triển nền kinh tế số, kinh tế xanh; hỗ trợ doanh nghiệp phát triển tài sản trí tuệ; đánh giá công nhận hiệu quả áp dụng khả năng nhân

rộng phạm vi ảnh hưởng của sáng kiến, đặc biệt là sáng kiến cải cách hành chính phục vụ công tác nâng cao chỉ số CPI của tỉnh. Triển khai thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW; đẩy mạnh phát triển hạ tầng viễn thông số, phủ sóng 5G tại các khu đô thị vùng kinh tế trọng điểm, hình thành trung tâm ĐMST, thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp; tăng cường công tác quản lý Nhà nước về đo lường năng lượng năng suất chất lượng sản phẩm hàng hóa tạo môi

trường sản xuất kinh doanh minh bạch thúc đẩy phát triển thương mại điện tử và xuất, nhập khẩu. Đây là kim chỉ nam cho hành động của toàn ngành, đáp ứng yêu cầu cả trước mắt và dài hạn, thể hiện đầy đủ trí tuệ, bản lĩnh và khát vọng vươn xa của ngành KH và CN; đồng thời là cơ hội tháo gỡ những “điểm nghẽn” căn bản mà phát triển KHCN, ĐMST và CDS của tỉnh đang gặp phải như: Chưa có nhiều công trình nghiên cứu có hàm lượng khoa học được đưa vào sản xuất và thương mại hóa; số lượng sáng chế được đăng ký và áp dụng hàng năm thấp; chưa làm chủ được nhiều công nghệ lõi, công nghệ có tính chiến lược quan trọng; năng lực ĐMST của doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh còn hạn chế; tỷ trọng kinh tế số và công nghiệp công nghệ trong GDP còn khá khiêm tốn...

Để thực hiện 5 khâu đột phá này, bên cạnh việc tổ chức thực hiện tốt công tác quán triệt, tuyên truyền nâng cao nhận thức, chuyển đổi tư duy của cán bộ, đảng viên, các tầng lớp nhân dân về vị trí, vai trò của KHCN, ĐMST và CDS; phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển KHCN, ĐMST và CDS, Sở KH và CN đã có giải pháp đề ra cho từng khâu đột phá. Trong đó để xây dựng và triển khai các chương trình KHCN phục vụ CDS, đô thị thông minh, phát triển ứng dụng công nghệ phát triển nền kinh tế số, kinh tế xanh, Sở KH và CN tập trung xây dựng và triển khai những chương trình KHCN lớn phục vụ CDS như: Nghiên cứu phát triển, ứng dụng công nghệ phục vụ xây dựng đô thị thông minh và CDS; Nghiên cứu phát triển, ứng dụng công nghệ sinh học trong

sản xuất và đời sống... Xây dựng chương trình hợp tác với các viện nghiên cứu, trường có uy tín để hỗ trợ tỉnh nâng cao tiềm lực KHCN, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao. Việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW được cụ thể hóa bằng việc tổ chức triển khai hoàn thành 100% mục tiêu nhiệm vụ CDS theo Nghị quyết số 09-NQ/TU ngày 15/10/2021 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về CDS tỉnh Nam Định đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Tổ chức quyết liệt việc thực hiện Đề án Phát triển dữ liệu số phục vụ CDS tỉnh Nam Định đến năm 2030. Trong đó chú trọng nhiệm vụ xây dựng kho dữ liệu số, sử dụng hiệu quả dữ liệu số phục vụ CDS, xây dựng chính quyền số, xã hội số và đô thị thông minh. Thúc đẩy mạnh mẽ hoạt động KHCN, ĐMST trong doanh nghiệp; xây dựng, triển khai các cơ chế, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp vừa và nhỏ nghiên cứu khoa học, khởi nghiệp, ĐMST. Ưu tiên hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh đầu tư cho CDS, nghiên cứu ứng dụng khoa học, đổi mới công nghệ, số hóa quy trình ứng dụng công nghệ số vào sản xuất, kinh doanh, xây dựng thương hiệu sản phẩm. Hỗ trợ phát triển các chương trình, dự án khoa học, công nghệ, ĐMST; tổ chức các cuộc thi về tìm kiếm ý tưởng khởi nghiệp, ĐMST từ đó bồi dưỡng các ý tưởng đạt giải cao, các ý tưởng có tính sáng tạo và đột phá; tư vấn hỗ trợ việc đăng ký xác lập quyền sở hữu trí tuệ và áp dụng các công cụ, hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến, truy xuất nguồn gốc sản phẩm hàng hóa.

Với quyết tâm chính trị cao, Sở KH và CN Nam Định đang triển khai các bước đi nền tảng vững chắc để thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 57-NQ/TW. Qua đó không chỉ giúp nâng

cao chất lượng sống của người dân mà còn tạo động lực mạnh mẽ để Nam Định đồng hành cùng cả dân tộc vươn mình trong kỷ nguyên mới.

Nguồn: <https://skhcn.namdinh.gov.vn>

VIỆT NAM TIẾP TỤC BỨT PHÁ TRÊN BẢN ĐỒ KHỞI NGHIỆP TOÀN CẦU

Theo StartupBlink, chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu của Việt Nam xếp thứ 55; TP.HCM lần đầu lọt Top 5 hệ sinh thái khởi nghiệp Đông Nam Á; Hà Nội và Đà Nẵng tăng tốc ngoạn mục trên bản đồ khởi nghiệp.

Tối 27/5/2025 tại Hà Nội, Cục Khởi nghiệp và Doanh nghiệp công nghệ (thuộc Bộ Khoa học và Công nghệ) phối hợp với StartupBlink - một trong những tổ chức hàng đầu thế giới trong lĩnh vực lập bản đồ và đánh giá hệ sinh thái khởi nghiệp đã tổ chức Hội thảo trực tuyến công bố kết quả khởi nghiệp sáng tạo 2025 của Việt Nam.

Đây là một trong những sự kiện quan trọng nằm trong chuỗi hoạt động thúc đẩy hệ sinh thái đổi mới sáng tạo quốc gia, cung cấp bức tranh toàn diện và cập nhật mới nhất về mức độ phát triển của hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu, trong đó có Việt Nam. Sự kiện thu hút sự tham gia của các nhà hoạch định chính sách, chuyên gia, nhà đầu tư và cộng đồng khởi nghiệp trong và ngoài nước.

Tăng hạng liên tiếp, ba đầu tàu khởi nghiệp tạo đột phá

Phát biểu khai mạc, ông Phạm

Hồng Quát, Cục trưởng Cục Khởi nghiệp và Doanh nghiệp công nghệ cho biết, việc hợp tác cùng StartupBlink để công bố Báo cáo Chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu 2025 là bước đi chiến lược nhằm định vị rõ vị thế của Việt Nam, đồng thời giúp Việt Nam nhìn lại những thành tựu đã đạt được, nhận diện rõ các điểm mạnh, điểm yếu và xác định chiến lược phát triển phù hợp trong giai đoạn tới.

Ông Phạm Hồng Quát nhấn mạnh, trong những năm qua, hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam đã có những bước tiến vượt bậc. Ba thành phố lớn gồm TP. Hồ Chí Minh, Hà Nội và Đà Nẵng đã được xếp hạng trong top 1.000 thành phố khởi nghiệp hàng đầu thế giới, phản ánh nỗ lực chung ở cả cấp quốc gia và địa phương. Từ khuôn khổ chính sách đến năng lượng khởi nghiệp cơ sở, hệ sinh thái đang phát triển nhanh chóng.

Ông Phạm Hồng Quất, Cục trưởng Cục Khởi nghiệp và Doanh nghiệp công nghệ phát biểu khai mạc Hội thảo.

Tại Hội thảo, ông Eli David Rokah, Nhà sáng lập kiêm Tổng Giám đốc điều hành của StartupBlink đã chính thức công bố Báo cáo Chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo toàn cầu 2025. Theo đó, năm 2025, Việt Nam tăng một bậc so với năm trước, xếp thứ 55 thế giới và duy trì vị trí thứ 5 trong khu vực Đông Nam Á. Đây là năm thứ ba liên tiếp Việt Nam thăng hạng, cho thấy nỗ lực không ngừng trong việc hoàn thiện môi trường khởi nghiệp quốc gia.

Ông Eli David Rokah cho biết, hệ sinh thái khởi nghiệp Việt Nam sở hữu tiềm năng lớn nhờ quy mô thị trường, tốc độ tăng trưởng nhanh và sự dịch chuyển chuỗi cung ứng toàn cầu. Việt Nam đang nổi lên như một điểm đến hấp dẫn trong bối cảnh chi phí sản xuất tại Trung Quốc gia tăng và các hiệp định thương mại tự do của Việt Nam với EU, Vương quốc Anh và các nước châu Á - Thái Bình Dương phát huy hiệu quả.

Ông Eli David Rokah cũng khuyến nghị Việt Nam nên tiếp tục cải cách quy định để xây dựng một môi trường kinh doanh thân thiện cho các nhà đầu tư và doanh nghiệp phát triển, đồng thời khuyến khích xây

dựng một xã hội cởi mở, không hạn chế về Internet - yếu tố quan trọng để hệ sinh thái khởi nghiệp quốc gia phát triển mạnh mẽ hơn.

Ông Eli David Rokah, Nhà sáng lập kiêm Tổng Giám đốc điều hành của StartupBlink công bố Báo cáo Chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo toàn cầu 2025.

Blockchain và Logistics: Hai trụ cột mới nổi của hệ sinh thái khởi nghiệp Việt Nam

Báo cáo Chỉ số hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu 2025 của StartupBlink ghi nhận những chuyển biến tích cực và đột phá của ba trung tâm khởi nghiệp lớn tại Việt Nam. TP. Hồ Chí Minh lần đầu tiên lọt vào top 5 hệ sinh thái khởi nghiệp Đông Nam Á, giữ vị trí 110 toàn cầu - cao nhất từ trước đến nay. Hà Nội thăng 9 bậc, vươn lên hạng 148; trong khi Đà Nẵng gây ấn tượng mạnh với mức tăng 130 bậc, đạt hạng 766, trở thành địa phương tăng trưởng nhanh nhất cả nước.

Việt Nam cũng được đánh giá cao ở các lĩnh vực công nghệ mới. Cụ thể, đứng thứ 2 khu vực Đông Nam Á về Blockchain, với TP.HCM lọt Top 30 toàn cầu về lĩnh vực này. Trong khi đó, Hà Nội nổi bật ở lĩnh vực Logistics, giữ vị trí thứ 6 khu vực, khẳng định vai trò của công nghệ và

chuỗi cung ứng trong chiến lược phát triển khởi nghiệp quốc gia.

Báo cáo cũng chỉ rõ vai trò tích cực của các cơ quan nhà nước, đặc biệt là các Sở Khoa học và Công nghệ tại ba trung tâm lớn. Trong đó, Trung tâm Ươm tạo khởi nghiệp Đà Nẵng (Danang Incubator) nổi lên như điểm sáng, đóng vai trò dẫn dắt và hỗ trợ hiệu quả cho các startup địa phương.

Bên cạnh đó, các nguồn tài trợ chiến lược như Quỹ Đổi mới Công nghệ Quốc gia (Bộ Khoa học và Công nghệ) đang đóng vai trò thiết yếu trong việc thúc đẩy tài chính và công nghệ cho startup Việt. Nhiều tổ chức quốc tế như Chương trình Khởi nghiệp Thụy Sĩ, CARE... cũng tích cực triển khai các sáng kiến và chương trình hợp tác, đóng góp vào sự phát triển toàn diện của hệ sinh thái khởi nghiệp Việt Nam.

Vietnam's Best Industries & Sub-Industries

Industry	Asia Rank	Sub-Industry	Asia Rank
Fintech	7th	Blockchain	7th
Edtech	8th	Gaming	7th
Ecommerce & Retail	9th	Logistics	7th
Transportation	9th	SaaS	9th

Xếp hạng các ngành công nghiệp và tiêu ngành công nghiệp tốt nhất Việt Nam.

Vai trò của khu vực tư nhân ngày càng rõ nét, đặc biệt trong việc mở rộng sản xuất, dịch vụ và nâng cao năng suất lao động. Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách ưu đãi thuế và thông thoáng để thu hút dòng vốn đầu tư nước ngoài, tạo thuận lợi cho các nhà đầu tư mạo hiểm như Antler, 500 Startups, VC của Singapore tham gia vào thị trường Việt Nam.

Các nhà đầu tư này không chỉ cung cấp tài chính giai đoạn đầu, mà còn mang đến mạng lưới quốc tế và các chương trình cố vấn giúp startup Việt mở rộng quy mô ra toàn cầu. Cùng với đó, các tổ chức địa phương như Trung tâm Hỗ trợ Khởi nghiệp BSSC (TP. Hồ Chí Minh) đang đóng vai trò cầu nối, cung cấp các chương trình tài trợ, cố vấn, cuộc thi khởi nghiệp và hỗ trợ cộng đồng doanh nhân trẻ.

Không chỉ thăng hạng về vị trí trên bảng xếp hạng, Việt Nam còn gây ấn tượng ở nhiều chỉ số then chốt như: Tổng vốn đầu tư tư nhân, số lượng startup kỳ lân, quy mô nhân sự khởi nghiệp, mạng lưới chi nhánh công ty công nghệ toàn cầu, và số lượng doanh nghiệp được hỗ trợ bởi các chương trình quốc tế như Y Combinator.

Top 3 thành phố có hệ sinh thái khởi nghiệp hàng đầu Việt Nam.

Trong khuôn khổ Hội thảo, các đại biểu đã cùng trao đổi, thảo luận về cơ hội - thách thức của hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam, đồng thời kiến nghị những định hướng chính sách để nâng cao vị thế quốc gia trên bản đồ đổi mới sáng tạo toàn cầu.

Phát biểu bế mạc, ông Phạm Hồng Quất nhấn mạnh: “Việt Nam đang có nền tảng tốt để tiến xa hơn

trên bản đồ khởi nghiệp toàn cầu. Tuy nhiên, để đạt được mục tiêu vươn lên nhóm dẫn đầu khu vực và thế giới, cần giải quyết các thách thức cấu trúc, xây dựng chính sách nhất quán, đẩy mạnh hợp tác quốc tế và phát huy vai trò của khu vực tư nhân.”

Bộ KH&CN khẳng định cam kết tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý; tăng cường nguồn lực cho các quỹ hỗ

trợ khởi nghiệp như NATIF, nâng cao năng lực Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia và mở rộng liên kết giữa các trường đại học, viện nghiên cứu với doanh nghiệp; kiến tạo một môi trường khởi nghiệp cởi mở, hợp tác và cạnh tranh quốc tế, góp phần xây dựng và phát triển một hệ sinh thái khởi nghiệp mạnh mẽ, năng động, đóng góp thiết thực vào sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Nguồn: <https://skhcn.namdinh.gov.vn>

" BÌNH DÂN HỌC VỤ SỐ" - CHÌA KHÓA ĐỂ TOÀN DÂN BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN SỐ

Là địa phương giàu truyền thống hiếu học, văn hóa, yêu nước và cách mạng, lại đạt được nhiều thành tựu trong công cuộc chuyển đổi số (CDS), Nam Định đã sẵn sàng tâm thế, ưu tiên nguồn lực để thực hiện chương trình “Bình dân học vụ số” với tinh thần cách mạng, toàn dân, toàn diện, không để ai bị bỏ lại phía sau, quyết tâm giành thắng lợi cách mạng về CDS trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Đồng thời đưa phong trào “Bình dân học vụ số” trở thành một phong trào ý nghĩa, thiết thực, có sức lan tỏa cao truyền cảm hứng học tập, ứng dụng kỹ năng số trong cuộc sống và công việc.

Tổ Công nghệ số cộng đồng xã Giao Phong (Giao Thủy) hướng dẫn người dân sử dụng các dịch vụ số qua điện thoại thông minh.

Từ “Bình dân học vụ” đến “Bình dân học vụ số”

Năm 1945 khi đất nước ta vừa giành được độc lập, để nhanh chóng "diệt giặc đói", xóa mù chữ cho đông đảo quần chúng - lực lượng cách mạng quan trọng, Chủ tịch Hồ Chí Minh phát động phong trào “Bình dân học vụ”. Chỉ sau 1 năm triển khai, phong trào đã tổ chức được 75 nghìn lớp học với trên 95 nghìn giáo viên,

trên 2,5 triệu người dân biết đọc, biết viết. Đến năm 1948 có 6 triệu người đã thoát nạn mù chữ; đến năm 1952 là 10 triệu người (gần nửa dân số đất nước khi đó), thoát khỏi “giặc đói” và thanh toán mù chữ ở rất nhiều địa phương;... Trên nền tảng dân trí được tăng lên đó, sự nghiệp cách mạng của đất nước đã giành nhiều thắng lợi quan trọng.

Sau 80 năm, trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, Tổng Bí thư Tô Lâm phát động phong trào “Bình dân học vụ số”, bước tiên quyết để thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW “Về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và CDS quốc gia”; là chìa khóa vàng mở cánh cửa tri thức cho người dân, doanh nghiệp, đặc biệt là người dân ở vùng xa, vùng còn khó khăn và là nguồn lực, động lực chính thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và CDS quốc gia.

Hành trình tri thức trong kỷ nguyên mới

Trong lộ trình CDS, tỉnh đã quyết liệt chỉ đạo, tập trung nguồn lực, công tác phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và CDS; đã cụ thể bằng Nghị quyết của BCH Đảng bộ tỉnh khóa XX về CDS tỉnh Nam Định đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Trong đó xác định quan điểm chỉ đạo là “CDS trên cơ sở nguyên tắc lấy người dân, doanh nghiệp làm trung tâm phục vụ”; “CDS trước tiên là chuyển đổi nhận thức”... Quán triệt quan điểm chỉ đạo đó, trong những năm qua, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã giao Sở Thông tin và Truyền thông, nay là Sở Khoa học và Công nghệ (KH và CN) đã phối hợp với các sở, ngành, chính quyền các cấp tổ chức thành công hơn 50 hội nghị phổ biến các nội dung về CDS; 150 hội nghị đào tạo, phổ biến kỹ năng số cho người dân tại các xã, phường, thị trấn; thành lập và tổ chức hoạt động có hiệu quả tổ Công nghệ số cộng đồng tại các khu dân cư, tổ dân phố, thôn, xóm trên địa bàn tỉnh.

Hoạt động tích cực hiệu quả của tổ Công nghệ số cộng đồng đã góp phần đào tạo, hướng dẫn nâng cao năng lực số, kỹ năng số cho người dân sinh sống tại địa phương, từng bước tạo sự đồng thuận, tham gia tích cực của người dân vào tiến trình thực hiện nhiệm vụ CDS của tỉnh. Quá trình CDS và triển khai Đề án 06 của tỉnh Nam Định đã đạt nhiều kết quả nổi bật, được Chính phủ, các bộ, ban, ngành Trung ương đánh giá cao và luôn là tỉnh ở trong nhóm dẫn đầu của toàn quốc.

Triển khai phong trào “Bình dân học vụ số”, Nam Định đã sẵn sàng tâm thế, ưu tiên nguồn lực để thực hiện chương trình “Bình dân học vụ số” với tinh thần cách mạng toàn dân, toàn diện; đưa phong trào “Bình dân học vụ số” trở thành một phong trào ý nghĩa, thiết thực, có sức lan tỏa cao truyền cảm hứng học tập, ứng dụng kỹ năng số trong lao động sản xuất và cuộc sống hằng ngày. Với tinh thần đó, tỉnh Nam Định đã chủ động xây dựng kế hoạch trang bị kiến thức và kỹ năng sử dụng, ứng dụng nền tảng số cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, nhất là đội ngũ lãnh đạo, quản lý; lựa chọn lực lượng chủ lực là đoàn viên thanh niên, hội viên Hội Phụ nữ và cán bộ thôn, xóm, tổ dân phố làm nòng cốt và phát huy vai trò của tổ Công nghệ số cộng đồng để phổ cập tri thức, xóa mù công nghệ, hướng dẫn sử dụng các nền tảng, thiết bị, công cụ kỹ thuật số đến mọi tầng lớp nhân dân. Đây là lực lượng tiên phong, gương mẫu trong tiến trình phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và CDS; đồng thời là hạt nhân, là nền tảng để lan tỏa tri thức về công nghệ số đến toàn dân.

Tinh phối hợp với Tập đoàn công nghệ Viễn thông quân đội Viettel và các doanh nghiệp viễn thông khác xây dựng hình thức, phương tiện và cơ sở vật chất phục vụ truyền tải, giúp người dân làm chủ kỹ năng số. Gắn việc thực hiện phong trào “Bình dân học vụ số” với việc triển khai thực hiện Đề án Nâng cao nhận thức, phổ cập kỹ năng và phát triển nguồn nhân lực CDS quốc gia đến năm 2025, định hướng đón năm 2030. Ngay trong những ngày đầu tháng 5, Sở KH và CN đã tổ chức khóa tập huấn “Ứng dụng AI trong hỗ trợ truyền thông, marketing và quản lý doanh nghiệp cho các Start-up Nam Định” tại các buổi tập huấn nhiều nội dung quan trọng được chuyển tải như: Làm quen và sử dụng công cụ AI cơ bản: trợ lý học tập, tìm kiếm thông minh, tạo báo cáo, thuyết trình; Ứng dụng AI vào học tập và nghiên cứu: viết bài tiểu luận, luận văn, tổng hợp tài liệu; Tổ chức hoạt động Đoàn - Hội hiệu quả: truyền thông số, quản lý dữ liệu đoàn viên, ứng dụng công cụ tự động; Nhận thức và đạo đức số: bảo mật thông tin, sử dụng công nghệ có trách nhiệm; “Truyền thông sáng tạo với AI”, “Marketing tự động hóa bằng AI” và “Quản lý doanh nghiệp với AI”. Các học viên được hướng dẫn cách xây dựng kịch bản truyền thông, viết nội dung quảng cáo bằng AI; thiết kế các ấn phẩm truyền thông tự động như

banner, infographic và bộ nhận diện thương hiệu; sản xuất video bán hàng bằng AI với các công cụ chuyển văn bản thành video, lồng tiếng tự động... Đây là những giải pháp đang được các doanh nghiệp công nghệ lớn triển khai và đã bắt đầu trở nên dễ tiếp cận với các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Những nội dung này góp phần nâng cao nhận thức và năng lực ứng dụng công nghệ mới cho lực lượng thanh niên; cộng đồng khởi nghiệp Nam Định, giúp họ ứng dụng công nghệ AI vào thực tế công việc chuyên môn, lao động, học tập, tạo ra sản phẩm, dịch vụ mới, tăng năng suất và năng lực cạnh tranh trên thị trường. Đây cũng là cầm nang để lan tỏa kiến thức, kinh nghiệm cho cộng đồng.

Với nền tảng vững chắc là thành tựu trong công cuộc CDS; kinh nghiệm trong việc tổ chức tập huấn, tuyên truyền phổ cập kỹ năng số cho người dân và tinh thần quyết tâm không để ai bị ở lại phía sau trong tiếp cận công nghệ số, phong trào “Bình dân học vụ số” sẽ trở thành động lực quan trọng thúc đẩy CDS, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân trong kỷ nguyên số. Đây là bước đi vững chắc trong việc xây dựng nền tảng xã hội số, hướng tới một tương lai bền vững, nơi mọi người dân đều được trang bị kiến thức và công cụ để phát triển trong thế giới số hóa.

Nguồn: <https://baonamdinh.vn>

CHUYỂN ĐỔI SỐ DOANH NGHIỆP: TƯ DUY ĐÚNG ĐỂ KIẾN TẠO GIẢI PHÁP THIẾT THỰC

(Chinhphu.vn) - Chuyển đổi số không chỉ là đầu tư công nghệ, mà là tư duy lại toàn bộ mô hình vận hành, là sự vào cuộc quyết liệt của người lãnh đạo doanh nghiệp, là xây dựng văn hóa số và là cách doanh nghiệp tự kiến tạo giải pháp để vươn mình.

Hội thảo chuyên đề “Chuyển đổi số: Ứng dụng thực tiễn và giải pháp đột phá”

Trong 2 ngày (27-28/5) tại Hà Nội, Diễn đàn cấp cao Chuyển đổi số Việt Nam - Châu Á 2025 (Vietnam - Asia DX Summit 2025) đã diễn ra với chủ đề “Làm chủ công nghệ - Đột phá, Vươn mình”.

Sự kiện thường niên do Hiệp hội Phần mềm và Dịch vụ Công nghệ thông tin Việt Nam (VINASA) tổ chức, quy tụ hàng nghìn đại biểu là lãnh đạo bộ, ngành, chuyên gia, doanh nghiệp, nhà công nghệ trong và ngoài nước.

Tư duy lãnh đạo và con người - yếu tố then chốt của chuyển đổi số

Tại hội thảo chuyên đề “Chuyển đổi số: Ứng dụng thực tiễn và giải pháp đột phá”, ông Lê Quang Minh, Phó Viện trưởng Viện Công nghệ thông tin, Đại học Quốc gia Hà Nội nhấn mạnh: “Chuyển đổi số không chỉ là câu chuyện đầu tư công nghệ, phần mềm hay nền tảng, yếu tố quyết định thành công lại nằm ở tư duy lãnh đạo và con người”.

Theo ông Minh, nếu lãnh đạo doanh nghiệp không cam kết và dẫn dắt, chuyển đổi số sẽ chỉ là những dự án rời rạc, thiếu hiệu quả. Do đó, lãnh đạo doanh nghiệp cần nhìn nhận

chuyển đổi số như một chiến lược phát triển dài hạn, gắn với định hướng, tổ chức lại mô hình vận hành, văn hóa doanh nghiệp và trải nghiệm khách hàng.

Bên cạnh vai trò dẫn dắt của người đứng đầu, ông Minh cũng nhấn mạnh vai trò của người lao động. “Chuyển đổi số không thể thành công nếu nhân viên không sẵn sàng đổi mới, học hỏi và thử nghiệm”- ông nói, đồng thời khuyến nghị doanh nghiệp nên xây dựng văn hóa số, tạo điều kiện để người lao động phát huy sáng tạo, chủ động ứng dụng công nghệ vào công việc.

Từ góc độ doanh nghiệp, bà Trịnh Thị Lan, Giám đốc Dịch vụ tư vấn chuyển đổi số, Viettel Solutions chia sẻ rằng doanh nghiệp Việt cần hướng đến “chuyển đổi kép”, đó là kết hợp giữa chuyển đổi số và chuyển đổi xanh.

Theo bà Lan, trong khi chuyển đổi số giúp tái thiết mô hình kinh doanh, nâng cao hiệu quả vận hành, thì chuyển đổi xanh hướng đến giảm thiểu tác động môi trường, đáp ứng các tiêu chuẩn toàn cầu như ESG, CSR và mục tiêu Net-Zero.

“Doanh nghiệp thực hiện chuyển đổi kép có thể tăng trưởng gấp 2,5 lần so với doanh nghiệp chỉ áp dụng một trong hai”, bà Lan dẫn chứng.

Thống kê cho thấy, hiện 47% doanh nghiệp Việt đã bắt đầu quá trình chuyển đổi số, trong khi khoảng 40% đang xây dựng kế hoạch chuyển đổi xanh. Đây là tín hiệu tích cực, thể hiện sự chuyển động mạnh mẽ của

cộng đồng doanh nghiệp hướng đến phát triển bền vững.

Theo ông Nguyễn Văn Khương, Phó Chủ tịch HĐQT Công ty TNHH Tập đoàn đầu tư kết nối và phát triển công nghệ toàn cầu (GlobalTech), ngày càng có nhiều doanh nghiệp Việt Nam tham gia chuyển đổi số và đạt được những thành tựu đáng kể, nhưng cũng còn không ít doanh nghiệp chưa rõ việc thực hiện chuyển đổi số sẽ bắt đầu từ đâu.

Để chuyển đổi số thành công, việc nhận diện rõ xu hướng và những lợi ích to lớn của chuyển đổi số với sự phát triển bền vững của doanh nghiệp, từ đó có giải pháp hiệu quả thúc đẩy quá trình chuyển đổi số hiện nay là vấn đề cấp thiết.

Ký kết các biên bản hợp tác trong khuôn khổ Diễn đàn cấp cao Chuyển đổi số Việt Nam - Châu Á 2025

Tại hội thảo, các ý kiến cho rằng chuyển đổi số không còn là một lựa chọn, mà là chiến lược sống còn cho doanh nghiệp trong kỷ nguyên mới. Và để chuyển đổi số thực sự trở thành đòn bẩy đột phá, doanh nghiệp Việt cần dám nghĩ khác, làm khác - từ đổi mới tư duy lãnh đạo, nuôi dưỡng con người sáng tạo, đến tiên phong kiến tạo nền tảng số Việt mang tính thực tiễn và bền vững.

Trong khuôn khổ Diễn đàn, nền tảng số đa tiện ích Vivina (viết tắt của cụm từ “Vì Việt Nam”) đã chính thức ra mắt. Đây là dự án thực hiện mục tiêu chuyển đổi số quốc gia, phát huy tối đa tiềm năng, trí tuệ Việt Nam trong xây dựng và phát triển nền tảng số; khẳng định người Việt hoàn toàn có thể kiến tạo lên những nền tảng số có tính ứng dụng cao, góp phần hiện thực hóa tinh thần của Nghị quyết 57.

Vivina là một nền tảng cung cấp ứng dụng mua bán hàng hóa trực tuyến tương tự như các kênh thương mại điện tử phổ biến khác nhưng lại có thêm rất nhiều tiện ích, tính năng độc đáo và hữu ích cho người dùng Việt.

Nền tảng đặc biệt phát huy hiệu quả thông qua mô hình kết nối 5 Nhà (Nhà nước - Nhà trường - Nhà khoa học - Nhà sản xuất - Nhà phân phối/Tiêu dùng), cùng với khả năng liên thông, tích hợp tính năng Online và Offline trong các lĩnh vực thiết yếu

thông qua môi trường số như: Bán lẻ, logistics, nông nghiệp, du lịch, dịch vụ, giáo dục, đào tạo, việc làm, xuất khẩu và dịch vụ công... Từ đó, Vivina là kênh kết nối các cơ quan chuyên môn, Nhà sản xuất, Người tiêu dùng, Kiều bào Việt Nam ở nước ngoài, Người tiếp thị (lực lượng trẻ là sinh viên, học sinh) và các nhà mua/ bán hàng trong nước cũng như quốc tế.

Cũng tại sự kiện, Hiệp hội Phần mềm và Dịch vụ Công nghệ thông tin Việt Nam (VINASA) đã ký kết hợp tác với GlobalTech - đơn vị chủ quản của Vivina trong việc tạo dựng nền tảng kinh doanh, xây dựng niềm tin và bảo vệ người tiêu dùng trên môi trường số; ký kết hợp tác giữa Trung tâm Mã số mã vạch quốc gia (Bộ KH&CN) với GlobalTech trong việc cung cấp sản phẩm, dịch vụ về xác thực thông tin, truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa và kết nối đối tác thông qua nền tảng Vivina.

Nguồn: <https://baochinhphu.vn>

PHONG TRÀO LỚN TỪ ĐOM LỬA NHỎ

Sau 10 năm tổ chức, Ngày hội STEM đã thực sự phát triển thành một phong trào lớn theo mô hình cộng đồng và nuôi dưỡng tình yêu STEM cho hàng trăm nghìn học sinh phổ thông trên khắp cả nước.

Các em học sinh tương tác với Robot NAO (Pháp) trong Ngày hội STEM 2017 tại Trường ĐH KH&CN Hà Nội. Ảnh: Hảo Linh

Đom lửa đầu tiên

Từ một bài viết năm 2013 của GS. Pierre Darriulat, nguyên Giám đốc Khoa học tại Trung tâm Nghiên cứu Hạt nhân châu Âu (CERN), trên *Tia Sáng* đề cập việc hằng năm ở Pháp đều có các ngày hội khoa học cho trẻ em, ý tưởng về một ngày hội tương tự ở Việt Nam đã được nhen nhóm trong ban biên tập Tạp chí *Tia sáng*. Ý tưởng đó càng được củng cố khi ít lâu sau, một cộng tác viên *Tia Sáng* viết về giáo dục STEM như một “sân chơi khoa học” mới cho các em

nhỏ. Cuối cùng, cơ duyên đến khi anh Nguyễn Thế Trung, Giám đốc Công ty DTT tới tìm chúng tôi và kết nối với những người bạn rất tuyệt vời như TS. Đặng Văn Sơn, Kỹ sư Đỗ Hoàng Sơn, những người cùng ấp ủ ước nguyện tổ chức một ngày hội STEM ở Việt Nam, ông Phạm Trần Lê, Giám đốc Trung tâm Báo Khoa học & Phát triển và *Tia Sáng*, chia sẻ tại Tọa đàm “10 năm Ngày hội STEM: Bồi đắp tình yêu khoa học từ khối phổ thông” do *Tia Sáng* và Đoàn Thanh niên Bộ KH&CN tổ chức ngày 17/5/2025.

Không lâu sau cuộc gặp, trong hai ngày 16 và 17/5/2015, Ngày hội STEM lần thứ nhất đã được *Tia Sáng* và những người bạn cùng chung tâm huyết với việc thúc đẩy giáo dục STEM tại Việt Nam - tự tập hợp lại với tên gọi chung là Liên minh STEM - tổ chức dưới sự bảo trợ của Bộ KH&CN. Tại Ngày hội, khoảng 2.000 học sinh tiểu học và THCS đã tham gia các hoạt động như biểu diễn STEM, thực hành STEM (thí nghiệm vật lý, hóa học vui; lập trình game và robot...), trò chuyện với các nhà khoa học và trưng bày sách hoặc đồ chơi trí tuệ.

Trong suốt những năm tiếp theo, Liên minh STEM luôn là thành phần nòng cốt trong việc tổ chức các Ngày hội STEM quốc gia, cùng với sự “góp lửa” của các trường đại học như ĐH Bách khoa Hà Nội, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, Trường ĐH Khoa học và Công nghệ Hà Nội v.v cũng như sự đồng hành liên tục của Bộ KH&CN. Nhưng thường xuyên hơn, Liên minh STEM tự giao cho mình sứ mệnh mang đốm lửa “Ngày hội STEM” mới mẻ đến các trường, các địa phương; kết nối các nguồn lực; hỗ trợ tập huấn giáo viên và hướng dẫn tổ chức những ngày hội tương tự.

Học sinh thuyết trình về quá trình thiết kế, lập trình hai robot dò đường và tránh vật cản trong Ngày hội STEM 2018 tại Trường ĐH KHTN, ĐH Quốc gia Hà Nội. Ảnh: Bảo Như

Các em nhỏ thử làm mô hình nhà chống động đất từ gỗ, tre, bó mỳ Ý và đất sét tại Ngày hội STEM 2023 tại ĐH Bách khoa Hà Nội. Ảnh: Ngô Hà

Lan tỏa tình yêu STEM

Qua 10 năm, đóm lửa STEM đến nay đã lan rộng đến gần 40 huyện, góp phần đào tạo hàng vạn giáo viên và chạm tới hàng trăm nghìn học sinh trên cả nước, theo chia sẻ của ông Phạm Trần Lê. “Các địa phương, ngay cả những khu vực vùng sâu, vùng xa, cũng mang những sản phẩm, hoạt động giáo dục STEM của họ về Hà Nội để trưng bày, trình diễn, đúng như cái tên của nó là ‘Ngày hội’,” TS. Đặng Văn Sơn, thành viên Ban điều hành Liên minh STEM, cho biết thêm. “Hội không phải đến để trao đổi một cách quá hàn lâm, học thuật mà hội thì phải vui, đến là các bạn được chơi và trải nghiệm.”

Không dừng ở quy mô một sự kiện thường niên của cả nước, Ngày hội STEM đã thực sự “phát triển

thành một phong trào được nhân rộng theo mô hình cộng đồng” như kỳ vọng mà Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Quân chia sẻ ở lần tổ chức đầu tiên. Ngày hội STEM hiện đã trở thành hoạt động quen thuộc ở nhiều tỉnh/thành phố, huyện, xã và trường học, từ cấp tiểu học đến THPT.

Từ những hoạt động như vậy, rất nhiều “ngôi sao STEM” đã lộ diện và tỏa sáng trong các cuộc thi khoa học kỹ thuật, lập trình hay robotics trong nước và quốc tế. Cuối năm ngoái tại The Hague, Hà Lan, học sinh Việt Nam đã giành 23 huy chương Vàng, 9 huy chương Bạc và tám huy chương Đồng tại Olympic STEM quốc tế năm 2024 (International STEM Olympiad). Hay tại Giải Vô địch thể giới Robot VEX (VEX Robotics World Championship) vừa diễn ra tại

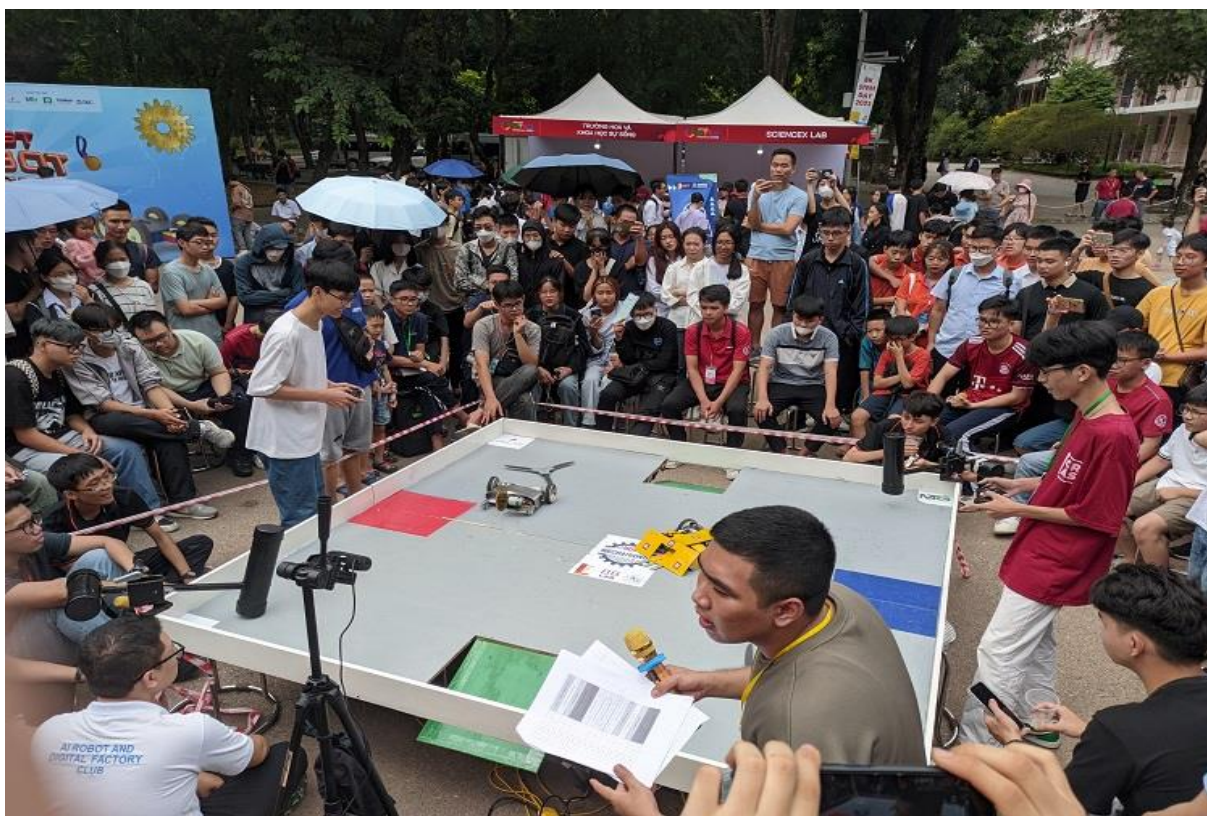
Mô hình tái hiện trận Điện Biên Phủ với các xe robot điều khiển từ xa của Trường Tiểu học Bé Văn Đàn, TP Điện Biên, tại Ngày hội STEM 2019 ở Trường ĐH Khoa học tự nhiên, ĐH Quốc gia Hà Nội. Ảnh: Ngô Hà

Texas, Mỹ, các đội thi của Việt Nam cũng đã giành bảy giải thưởng.

Điều đáng mừng và cũng khiến không ít người bất ngờ là những thành tích đó không chỉ giới hạn ở những đội thi đến từ các trường chuyên hay trường ở các thành phố lớn với nguồn lực đầu tư dồi dào, đội ngũ giáo viên có chuyên môn cao và cơ sở vật chất dạy và học STEM hiện đại. Kỹ sư Đỗ Hoàng Sơn, một thành viên tâm huyết và lâu năm của Liên minh STEM, cho biết một trong những “vinh dự” của Liên minh là đã “đưa giáo dục STEM đến 24 huyện [trong số 74 huyện] nghèo nhất” cả nước như Văn Quan (Lạng Sơn), Na Hang (Tuyên Quang), Trùng Khánh (Cao Bằng). Đội thi từ những địa phương này đã đoạt nhiều giải cao trong các cuộc thi cấp quốc gia và

quốc tế. Thậm chí, Trường THPT Chuyên Cao Bằng còn được coi như một “thế lực xuất sắc trong làng robotics Việt Nam” và khiến nhiều đội thi từ các trường quốc tế, trường chuyên khác luôn phải “dè chừng” tại các cuộc thi quốc gia. Mới nhất, Đội tuyển Robotics VEX V5 của Trường THPT Chuyên Cao Bằng đã đoạt hai giải thưởng tại Giải Vô địch thế giới Robot VEX 2025, trong đó có Giải thưởng của Ban giám khảo bảng Kỹ thuật - một trong những giải lớn nhất của Cuộc thi.

Quan trọng hơn, các Ngày hội STEM đã góp phần thay đổi cách dạy và học các môn khoa học tự nhiên ở bậc phổ thông. Thay vì cách tiếp cận thuần sách vở khô khan, thầy giảng học sinh làm bài tập như trước đây, các em được học thông qua thực

Thi đấu robot tại Ngày hội STEM 2023 tại ĐH Bách khoa Hà Nội. Ảnh: TA

hành, vận dụng một cách linh hoạt và sáng tạo tất cả những kinh nghiệm, kiến thức mình đã học để tạo ra những sản phẩm có thể phục vụ học tập và cuộc sống. Bồi đắp tình yêu và kỹ năng STEM cho học sinh cũng là yếu tố chủ chốt để phát triển nền khoa học và công nghệ của đất nước, đạt tới những mục tiêu trong Nghị quyết 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Những mục tiêu mới

Không thể phủ nhận vai trò của các Ngày hội STEM trong việc khơi dậy và lan tỏa phong trào dạy và học STEM trên cả nước, nhưng đây không phải là thước đo chất lượng giáo dục STEM. Theo TS. Đặng Văn Sơn, để đánh giá hiệu quả thực sự của hoạt động giáo dục STEM ở bậc phổ thông, cần nhìn vào việc học sinh có tiếp tục chọn học các ngành khoa học

tự nhiên và kỹ thuật ở bậc đại học không. Anh chỉ ra, trên thực tế, tỷ lệ học sinh lựa chọn thi các môn khoa học tự nhiên như Vật lý, Hóa học, Sinh học ở kỳ thi THPT quốc gia ngày càng giảm - ở kỳ thi năm 2024, tỷ lệ học sinh chọn làm bài thi Khoa học tự nhiên chỉ chiếm 37% - và nhiều ngành khoa học cơ bản ở trường đại học vẫn “khát” sinh viên. Theo anh, đây là một thất bại của giáo dục STEM mà chúng ta cần thừa nhận. Vậy phải làm gì để các hoạt động giáo dục STEM trở nên hiệu quả hơn?

TS. Đặng Văn Sơn nêu một số đề xuất, theo đó trước hết cần thống nhất cách hiểu về giáo dục STEM ở phổ thông. “Địa phương hiện nay vẫn đang hiểu rất mơ hồ về giáo dục STEM”, có những trường coi STEM là một môn học mới, nơi khác lại coi là hoạt động ngoại khóa hay thậm chí là giáo dục kỹ năng sống. Anh bày tỏ

quan điểm, giáo dục STEM không nhất thiết phải là một môn học hay hoạt động riêng biệt mà mang ý nghĩa chính sách nhiều hơn - tức là những cách thức dạy và học để nuôi dưỡng tình yêu của học sinh với khoa học kỹ thuật và khuyến khích các em tiếp tục học, và theo đuổi công việc trong những lĩnh vực này trong tương lai.

Anh cũng mong muốn học sinh sẽ có nhiều không gian để học tập và trải nghiệm các hoạt động STEM hơn. Bên cạnh các phòng thí nghiệm hay phòng học STEM trong trường, cần tạo điều kiện cho học sinh tiếp cận các trung tâm khoa học hay bảo tàng ở chính nơi các em sinh sống. Sau khi Nghị quyết 57-NQ/TW được ban hành, ngân sách dành cho khoa học và công nghệ sẽ tăng lên rất nhiều, chiếm tới 3% mức chi thường xuyên của các địa phương. TS. Đặng Văn Sơn gợi ý, ngân sách này có thể được dùng để xây dựng và tổ chức các trung tâm khoa học và công nghệ ở địa phương, thay vì chỉ có một vài trung tâm tập trung ở các thành phố lớn như hiện tại.

Lý giải việc học sinh còn ngại thi các môn khoa học tự nhiên và theo đuổi một số ngành khoa học - kỹ thuật, nhiều diễn giả tại Tọa đàm cho rằng chủ yếu do các em nghĩ đây là những lĩnh vực khó, khô khan và không có nhiều cơ hội việc làm. Vì vậy, nên có các hỗ trợ tài chính cho cả sinh viên và cơ sở đào tạo các ngành STEM, cũng như cân nhắc có chính sách tuyển thẳng những học sinh có

giải thưởng tại các cuộc thi khoa học, kỹ thuật hoặc với các dự án, chứng chỉ STEM phù hợp.

Ngoài ra, cần nâng cao kiến thức và kỹ năng của đội ngũ giáo viên phụ trách các hoạt động giáo dục STEM. Cô Đặng Thu Hà, giáo viên môn Công nghệ tại Trường THPT Chuyên Hà Nội - Amsterdam, khẳng định việc liên tục học tập và trau dồi kiến thức là trách nhiệm của mỗi giáo viên, bởi “kiến thức chúng ta đã được học từ thế kỷ trước không đủ để dạy cho công dân của thế kỷ hiện tại, cho bản thân mình dùng cũng không đủ”. Tuy nhiên, việc tham gia các chương trình đào tạo kéo dài do các trường đại học tổ chức như hiện nay là không khả thi về thời gian và kinh phí với các giáo viên phổ thông. Vì vậy, nên thay bằng các khóa học ngắn về các nội dung cốt lõi và thiết yếu của giáo dục STEM và có các ưu đãi về học phí hoặc miễn phí cho giáo viên phổ thông.

Nhìn lại chặng đường 10 năm thấp và giữ ngọn lửa STEM cho học sinh phổ thông, TS. Đặng Văn Sơn khiêm tốn đánh giá những đóng góp của Liên minh STEM chỉ nhỏ bé như hạt cát. Nhưng PGS. TS. Phạm Ngọc Diệp, Trung tâm Vũ trụ Việt Nam (Viện Hàn lâm KH&CN Việt Nam), người từng tham gia nhiều Ngày hội STEM quốc gia, khẳng định dù đóng góp đó có là hạt cát thì cũng phải là sa thạch chứ không thể là hạt cát thông thường.

Nguồn: <https://khoa hocphattrien.vn>